

Косьмій Михайло Михайлович,
перший проректор Університету Короля
Данила, кандидат юридичних наук, доцент

ВПЛИВ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ ЧИННИКІВ НА МІСТОБУДІВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО (ФІЛОСОФСЬКІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ)

У сучасному глобалізованому світі, де основним критерієм розвитку суспільства є ресурси, в тому числі й людські, питання містобудівельних відносин не можливо вирішити виходячи тільки із класичних норм і чинників. Для українців є властивим дотримання традиційних світоглядних норм і звичаїв, насамперед естетичних, моральних та духовних.

Говорячи про естетику, як науку про прекрасне, яка має своїм предметом область виразних форм будь-якої сфери дійсності (в тому числі художньої), що подана як самостійна і почуттєво безпосередньо сприймана цінність [1, с. 570], в кожні історичні періоди існування сприймалася науковцями та суспільством по різному. Так, в останні роки термін «естетика» усе частіше застосовується для оцінки самої об'єктивної реальності – матеріальної і духовної, вірніше, для позначення сукупності естетичних властивостей об'єктивної реальності (естетика ландшафту, естетика автомобіля, естетика будинку, естетика побутових приладів). У свою чергу естетика архітектури – наука про естетичні відносини людини до архітектурного середовища, що розвивається і поглиблюється; система знань про естетичну реальність, естетичні відношення і естетичну свідомість у їх зв'язку з архітектурою як процесом пізнання, перетворення і функціонування матеріального середовища життєдіяльності людини [2, с. 317]. Однак, не тільки естетичні а й інші нематеріальні чинники впливали на процес регулювання містобудівної діяльності. Протягом тривалої історії свого розвитку людство напрацьовувало і використовувало різноманітні системи способів і засобів регулювання поведінки людей [3, с. 256]. Основними регуляторами поведінки і суспільних відносин виступали мораль та право. Перше було виразником звичаєвих норм і відносин, а друге – стало основним механізмом організації впорядкованих форм взаємовідносин груп людей в конкретних межах. У більшості випадків такими межами були території поселень (села, містечка, міста) де проживали організовані групи людей. Саме місто і спільний простір для проживання був фактором суспільної організації. Право не здатне (і не повинне) спеціально визначати думки людини, її внутрішню позицію з будь-яких питань. Але в той же час правове регулювання тісно пов'язане з державою. Саме держава в особі її уповноважених органів відповідно до закономірностей розвитку і потреб суспільного життя встановлює загальні засади (принципи, цілі, завдання, межі) та розробляє основні засоби правового регулювання.

Містобудівне законодавство можна віднести саме до такої категорії права. Причиною цього є те, що з одного боку, основним завданням даної галузі права є забезпечення комфорту громадян, а з другого боку, бажання самих людей, не є визначальним для основних містобудівних норм.

Регулююча функція права пов'язана з двома притаманними їй критеріями, а саме: державною значущістю відповідних відносин та можливістю їх проконтролювати. У сфері містобудівного законодавства така регулююча функція на жаль відсутня. Варто погодитися з твердженням А. Ріпенка, що взаємопроникнення містобудівних та земельних відносин не знаходить адекватного виразу в їх правовому та інституційному забезпеченні [4].

З моральної точки зору, містобудівне законодавство, своїм основним недоліком має неврегульованість сфер впливу на державному, регіональному та місцевому рівні. Власне брак законодавчого забезпечення у сфері містобудування, зумовлює прийняття основного масиву рішень саме на місцевому рівні, що в морально-правовому аспекті не є стимулом для розвитку суспільних відносин та забезпечення прав громадян [5, с. 40–41]. Такий підхід, є насамперед, джерелом до розвитку корупції та зловживань з боку місцевих чиновників, які володіють значними правами у сфері містобудівного законотворення. Містобудівне законодавство та його практичне застосування повинно бути сформоване та оцінене завдяки саме суспільству, яке буде керуватися при цьому нормами моралі. Кожен знає зі свого власного досвіду, що людина має два внутрішні механізми, призначені для стримування особистості від порушення моральних законів. У разі їх порушення, ці механізми слугують внутрішнім голосом, який говорить про неправильність нашої поведінки. Один з них сумління, або совість, другий – почуття сорому.

Містобудівне законодавство повинно мати довготривалу та короткотривалу перспективу, бути гнучким в плані задоволення нематеріальних потреб людей. Власне законодавець має керуватися такими моральними потребами людей в процесі формування містобудівного законодавства.

Висновки. Нематеріальні чинники, такі, як право і мораль є ключовими в процесі формування містобудівного законодавства у ХХІ ст., а їх врахування в містобудівній діяльності дозволить сформувати гармонійне міське середовище, яке буде враховувати не тільки практичні потреби людини, а й духовні, екологічні та ін.

Список використаних джерел

1. Лосев А. Ф. Эстетика. *Философ. энциклопедия*: В 5 т. М., 1970. Т. 5. С. 570.
2. Мардер А. П. Эстетика архитектуры: Теоретические проблемы архитектурного творчества. М., 1988. 848 с.

3. Осауленко О. І. Загальна теорія держави і права: навчальний посібник. К.: Істина, 2007. 336 с.

4. Ріпенко А. І. Регулювання земельних відносин у містобудівному законодавстві: тенденції та перспективи. URL: https://www.academia.edu/10437894/Регулювання_земельних_відносин_у_містобудівному_законодавстві.

5. Косьмій М. М. Вплив морально-правових норм на регулювання сучасних містобудівних відносин в Україні. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. 2014. № 10. С. 38–43.

Кошинець Віктор Васильович,
начальник Західного міжрегіонального
управління з питань виконання
кримінальних покарань Міністерства
юстиції, доктор юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОБОТИ ПСИХОЛОГА В ПЕНІТЕНЦІАРНІЙ СЛУЖБІ

На даний час в установах Державної виконавчої служби України (далі – ДКВС України) тримається 50 093 особи, у т. числі: СІЗО та УВП – 18 547 осіб (у т. числі жінок – 1106), виправні колонії – 30033 особи (у т. ч. жінок – 1294), виховні колонії – 58 осіб (у т. ч. жінок – 1), виправні центри – 1455 осіб (у т. ч. жінок – 86).

Діяльність психологів УВП та СІЗО ДКВС України організована відповідно до:

– статей 8, 97, 123–124 Кримінально-виконавчого кодексу України;

– наказу Міністерства юстиції України від 04.11.2013 № 2300/5 «Про організацію соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими»;

– наказу Міністерства юстиції України від 16.05.2016 № 1418/5 «Про затвердження положень про програми диференційованого виховного впливу на засуджених».

Разом з цим, штат психологів становить 171 посаду, з яких заповнено 158 посад, неуккомплектовано 13 посад.

Основними функціями психологів в пенітенціарній системі є:

- психодіагностична;
- прогностична;
- консультативна;
- корекційна;
- профілактична;
- дослідницька.